

Folketinget
Udvalget for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri

København, den 9. maj 2006
Sagsnr.: 6305

./.

Til udvalgets orientering fremsendes orienterende notat fra Plantedirektoratet om resultaterne af kontrollen med GMO i konventionelt foder i 2005.

EU-forordning nr. 1829/2003 om genetisk modificerede (GM) fødevarer og foder trådte endeligt i kraft den 18. april 2004. Med forordningen indførtes krav om risikovurdering og EU-godkendelse af GMO'er før de må bruges til foder, samt krav om mærkning af foder fremstillet ud fra GMO'er.

Siden forordningen trådte i kraft har Plantedirektoratet ført kontrol med, at foder på det danske marked overholder bestemmelserne. Kontrolresultaterne offentliggøres i lighed med det øvrige foderstofområde med nævnelse af virksomhedens navn.

Direktoratet har fulgt op på tilfældene af ukorrekt mærkning over for virksomhederne. Ifølge gældende praksis modtager virksomheder i gentagelsestilfælde administrative bødeforlæg på kr. 4000. Direktoratet har kontaktet Rigsadvokaten med henblik på en revision af sanktionspraksis med henblik på en skærpet linie over for foderstofvirksomhederne af hensyn til de landbrugere, der ønsker at anvende GMO-frit foder, herunder de økologiske landbrugere.

Hans Chr. Schmidt

/ Lars Hansen

Plantedirektoratet
Sektor for foder og gødning
Den 28. april 2006
J.nr.: 06-2224-000001
JLP

**Orienterende notat
om**

**Plantedirektoratets kontrol af
GMO i konventionelt foder i 2005**

Resumé

Plantedirektoratet fører løbende kontrol med konventionelle foderstoffer i henhold til EU-forordning 1829/2003 om genetisk modificerede (GM) fødevarer og foder. Kontrolresultaterne offentliggøres kvartalsvis på direktoratets hjemmeside.

Resultaterne for 4. kvartal 2005 forventes offentliggjort maj 2006. Samtidig hermed offentliggøres en samlet opgørelse for hele 2005.

Hovedpunkterne i opgørelsen for 2005 er følgende:

- *Kontrollen var primært rettet mod det foder, hvor muligheden for overtrædelse vurderedes som stor. Den gjaldt mærkningsoplysningerne om soja-, majs- og rapsingrediensers eventuelle GMO-oprindelse.,*
- *Derudover var kontrollen rettet mod eventuel tilstedeværelse af den ikke-tilladte GM majs Bt10 i majsråvarer fra USA.*
- *I forbindelse med mærkningskontrollen blev 121 færdige foderblandinger eller fodermidler udtaget til nøjere undersøgelse ved hjælp af GMO-analyse. Tretten foderstoffer med indhold af soja viste sig at mangle oplysning om GMO-oprindelsen, mens ét foderstofs indhold af majs var mærket som GM uden at være det. Direktoratet havde ingen bemærkninger til mærkningen af raps.*
- *Som året før, hvor GMO-forordningen trådte i kraft, har direktoratet altså fundet foderstoffer, der ikke var mærket i henhold til reglerne. Fundene af fejlagtig mærkning er et resultat af en grundig kontrol rettet mod foder, hvor muligheden for overtrædelse vurderes som stor. Det er derfor direktoratets opfattelse, at indsatsen i 2005 bekræfter, at kun få foderstoffer markedsføres i Danmark med ukorrekte oplysninger om eventuelle GMO-indhold.*
- *Kontrollen af Bt10 omfattede 22 foderstoffer. Ingen af prøverne viste indhold af Bt10. Disse resultater er i overensstemmelse med resultaterne fra*

det øvrige EU, idet heller ikke andre medlemslande har rapporteret om fund af Bt10 efter indførslen af EU's foranstaltninger vedr. Bt10.

Direktoratet har fulgt op på tilfældene af fejlagtig mærkning over for virksomhederne. Tolv af de mangelfuldt mærkede foderstoffer med hensyn til indhold af GM soja stammede fra virksomheder, som tidligere havde fået en påtale for mangelfuld mærkning. Ifølge gældende praksis vil disse virksomheder modtage administrative bødeforlæg på kr. 4000. Direktoratet har kontaktet Rigsadvokaten med henblik på en skærpelse af sanktionspraksis.

Direktoratet viderefører kontrollen af GM foder i 2006 på samme niveau som i de to tidligere år.

Indledning

Resultaterne af kontrollen af GM foder til det konventionelle landbrug offentliggøres kvartalsvis på Plantedirektoratets hjemmeside (www.pdir.dk) sammen med resultaterne fra den øvrige foderstofkontrol.

Dette notat redegør nærmere om resultaterne for 2005, som er andet år efter indførslen af EU's regler i forordning nr. 1829/2003 om GM fødevarer og foder.

Kontrollen med GMO i økologisk foder offentliggøres særskilt (www.pdir.dk).

Kontrollens fokus og omfang

Kontrollen i 2005 var primært rettet mod det foder, hvor muligheden for overtrædelse vurderedes som stor.

Kontrollen gjaldt dels mærkningen af foderstoffer med indhold af soja-, majs- eller rapsprodukter, dels tilstedeværelse af den ikke-tilladte GM majs Bt10 i majsråvarer fra USA.

I forbindelse med mærkningskontrollen blev 121 færdige foderblandinger eller fodermidler udvalgt til nøjere undersøgelse ved hjælp af GMO-analyse, mens kontrollen af Bt10 omfattede 22 foderstoffer. Foderprøverne blev udtaget på omkring 70 forskellige foderstofvirksomheder landet over.

GM-mærkningen af foder

Soja

Mærkningskontrollen af soja skal ses i relation til, at Danmark årligt anvender omkring 2 mio. tons sojaprodukter (primært sojaskrå) som råproteinkilde i foder til især svin, kvæg og fjerkræ. Størstedelen af produkterne stammer fra bønner af

den udbredte GM soja, Roundup Ready soja, som er godkendt til fødevarer- og foderbrug verden over, herunder i EU. Kun en lille del af det konventionelle landbrug efterspørger det tilsvarende og dyrere foder fremstillet ud fra traditionel ikke-GM soja. Derfor fremstiller kun få foderstofproducenter foder med sojaprodukter, som ikke er af GMO-oprindelse.

Direktoratets kontrol i 2005 var specielt rettet mod den begrænsede mængde foder med indhold af sojaskrå, sojaskaller eller lignende uden mærkningsoplysningen ”fremstillet af genetisk modificeret soja”. Med kontrollen ønskede direktoratet at undersøge, om sådant foder faktisk var fremstillet ud fra traditionelt forædlede sojabønner. Hermed fulgte direktoratet op på de ret hyppige fund af mangelfuldt mærket foder i 2004, især i den første periode efter GMO-reglernes ikrafttræden

Direktoratets kontrollører gennemgik i løbet af 2005 et stort antal foderstoffers mærkningssedler for at finde foder med indhold af soja, som ikke var GM-mærket. I alt blev identificeret 33 sådanne foderstoffer, som alle blev udtaget til analyse for indhold af GM sojamateriale. Tyve af foderstofferne viste intet eller et meget lavt indhold af GM soja. Da indholdet af GM materiale var utilsigtet og under 0,9%, som er tærskelværdien for mærkning, var disse foderstoffer korrekt mærket. De øvrige 13 foderstoffer havde et højt indhold af GM soja og manglede derfor oplysning om sojaingrediensens GMO-oprindelse.

Plantedirektoratet har dermed også i 2005 fundet foderstoffer, som var mangelfuldt mærket med hensyn til indhold af GM soja. De konstaterede mærkningsfejl skyldtes hovedsagelig, hvad der blev oplyst til at være forglemmelser ved overførslen af oplysninger om råvarens GMO-oprindelse til det færdige foders mærkningsseddel. Da direktoratets kontrol er behovsorienteret, er det ikke muligt at drage direkte sammenligninger mellem resultaterne fra 2004 og 2005. I 2004 undersøgte direktoratet 60 foderstoffer med et sojaindhold uden GM-mærkning hvoraf de 38 viste sig at skulle have været GM-mærket. Med en større kontrolindsats i 2005 blev der fundet 33 foderstoffer med et sojaindhold uden GM-mærkning, og af disse viste det sig, at de 13 skulle have været mærket.

Majs

Størstedelen af den majs, der anvendes til foder i Danmark, er traditionelt forædlet ikke-GM majs dyrket i EU. GM majsprodukter benyttes dog i nogen udstrækning. Det drejer sig overvejende om majsbærme og majs glutenfoder fra USA.

GM-mærkningskontrollen i 2005 med hensyn til majs omfattede såvel mærkede som ikke-mærkede foderstoffer. I alt blev 37 foderstoffers mærkning kontrolleret. I 26 af foderstofferne kunne GM majs materiale ikke påvises, hvilket stemte overens med, at deres majs ingredienser ikke var mærket som GM. De øvrige 11 foderstoffer indeholdt materiale fra forskellige typer godkendt GM majs (Mon810, NK603, GA21 eller Bt11). For 10 af disse foderstoffer fandtes overensstemmelse mellem GMO-indhold og mærkning, mens ét foderstofs majsindhold var mærket som GM uden at være det.

Resultaterne er derfor på linie med erfaringerne fra 2004, hvor direktoratet ikke fandt foderstoffer, der var forkert mærket med hensyn til indhold af GM majs (19 undersøgte foderstoffer).

Raps

Direktoratet påbegyndte i 2005 en kontrol af mærkningen af raps. Langt de fleste rap-sprodukter i dansk foder er ikke af GMO-oprindelse. Indhold af raps vil derfor normalt ikke være mærket som GM.

Kontrollen omfattede 51 foderstoffer med indhold af især rapsskrå og rapskage, som i alle tilfælde var uden GM-mærkning. Prøver af foderet blev efterfølgende analyseret for indhold af den EU-godkendte GM raps GT73. GMO-materiale blev påvist i 9 af foderstofferne, men på et niveau under 0,9% som resultat af uundgåelig eller tilfældig forurening. Kontrollen fandt derfor overensstemmelse mellem analyseresultat og mærkning for alle kontrollerede foderstoffer.

Opfølgningen på mærkningsfejl

Plantedirektoratet har fulgt op på fundene af mærkningsfejl over for virksomhederne. Efter gældende praksis udløser førstegangstilfælde indskærpelse og påbud, mens en gentagelse straffes med en administrativ bøde på kr. 4000.

Plantedirektoratet har kontaktet Rigsadvokaten med henblik på en skærpelse af sanktionspraksis på GMO-området (i januar 2006). Over for Rigsadvokaten er der lagt op til, at mærkningsfejl udløser en administrativ bøde på kr. 7000 eller 10.000 kroner (afhængigt af om foderet i visse situationer må bruges inden for det økologiske område). Bøderne foreslås givet allerede i førstegangstilfælde. Resultatet af kontakten til Rigsadvokaten foreligger endnu ikke.

Kontrol af majsprodukter for indhold af ikke-godkendt Bt10 majs

I marts 2005 meddelte de amerikanske myndigheder og firmaet Syngenta, at majsprodukter forurenet med små mængder af materiale fra den ikke-godkendte GM-majs Bt10 sandsynligvis var blevet eksporteret til EU siden 2001.

Forureningen med Bt10 gjaldt produkter til foderbrug. Derfor indførte Kommissionen den 18. april 2005 særlige restriktioner ved import af majsfoder, der er produceret i USA. Kravet består i, at partier af majsfoder fremstillet ud fra GM majs kun må markedsføres, hvis det er dokumenteret ved analyse, at de ikke indeholder materiale fra Bt10. Herudover skulle medlemsstaterne kontrollere eksisterende lagre af majsfoder fra USA for indhold af Bt10.

Plantedirektoratet har i 2005 kontrolleret 22 majsråvarer, hvoraf i hvert fald halvdelen stammede fra USA. Ingen af prøverne viste indhold af Bt10. Kontrolresultaterne er i overensstemmelse med det øvrige EU's, idet heller ikke andre medlemsstater har rapporteret om fund af Bt10 efter indførslen af foranstaltningerne vedrørende Bt10.

Kontrolindsatsen i 2006

Direktoratet viderefører kontrollen af GM foder i 2006 på samme niveau som i 2005.